No. 2206 Zaterdag 17 April 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Het Voorloopig Verslag

van den Kolonialen Raad op de Begrooting voor 1927.

Een gedegen stuk werk, ernstig van opvatting, van meer dan gewonen omvang, zwaarwichtig van argumenten, en vermoedelijk van vèr strekkende gevolgen heeft de Koloniale Raad met dit *Voorloopig Verslag* in het licht gegeven.

De groote omvang maakt het, tot onzen spijt, geheel onmogelijk dit stuk *in zijn geheel* op te nemen.

Wij willen daarom enkele deelen kort samenvatten, andere gedeelten *in extenso* afdrukken.

Naast de groote voldoening der Raadsleden, dat de middelen in 1925 meer dan f 700,000 boven de raming opbrachten, staat een groote teleurstelling, dat het batig saldo van bijna een ton over 1924 door belangrijke in Nederland gedane uitgaven tot een onbeduidend saldo van 6½ duizend gld. geslonken is. Even teleurstellend in het: dat hoewel de ontvangsten over 1925 tot f 700.000 boven de raming bedroegen, in werkelijkheid de dienst over dat jaar toch geen overschot liet, doordat zeer vele posten der begrooting zoo belangrijk overschreden werden. Als voorbeelden daarvan haalt de Raad aan: de dienst van Openbare Werken, *begroot* op f 198.000, die in werkelijkheid ruim 410.000 en de Mijnbouwk. en Watervoorzienings-dienst, *begroot* op 44.000, die in werkelijkheid 66.000 gekost heeft. Voor den post van *onvoorziene uitgaven* was uitgetrokken f 30.000, en is uitgegeven bijna f 162.000, voor enkele posten van *Openb. Werken* (op bl. 37 en 39 der Begrooting), toegestaan 49.500 en 6.000 werd uitgegeven ruim 100,000 en ruim f 147.000.

Bij een dergelijke opvatting verliest de begrooting geheel haar beteekenis, karakter en waarde, doch hoopt de Raad dat niet langer op den ingeslagen weg zal worden voortgegaan, doch de begrooting, als constitutioneele instelling, weer in eere zal hersteld worden.

Hij verzoekt daarbij den steun van den Min. van Kol., opdat de inbreuk, die daarbij gemaakt wordt op het budgetrecht van den Raad, niet meer plaats vinden.

Over de WATERVOORZIENING zegt de Raad letterlijk het volgende:

„Zonderling deed het aan in de memorie ad art. 129 de laconieke toelichting te lezen: „De uitvoering der werken van de watervoorziening zal afhangen van het advies door Prof. Kraus, op verzoek van Z. E. den Minister van Koloniën, in deze uit te brengen. Indien wordt overgegaan tot de uitvoering der werken, zullen daarvoor fondsen beschikbaar moeten zijn, die door leening zullen zijn te verkrijgen." Daaruit zou zijn af te leiden, dat de organen, die over de gelden stemmen, niet dezelfde zijn als die, welke tot het uitvoeren der werken beslissen. terwijl men zelfs zou kunnen beweren, dat, als Prof. Kraus tot uitvoering adviseert, er met of zonder 's Raads medewerking voor fondsen zal gezorgd worden.

Wat hiervan zij, in elk geval verlangen de afdeelingen te vernemen, wat de beteekenis en de juiste bedoeling dier zinsneden is en welke voorstelling het Bestuur zich omtrent den verderen loop dezer zaak gemaakt heeft. Doch ook overigens is het, naar het oordeel der afdeelingen, niet mogelijk, de gelden noodig voor de voltooiïng der werken voor de watervoorziening en de rente der leening te voteeren, zoolang over de hoofdzaak geen beslissing is genomen. Het ontwerp betreffende de watervoorziening is den 19n. October 1925 ingediend met dank bij voorbaat voor een zeer spoedige behandeling en den 23n November is door den Raad Voorloopig Verslag uitgebracht. De Memorie van Antwoord is pas den 18n. Maart 1926 verschenen. Hoe zou dan over de rente eener leening, waarover de Raad zich nog niet heeft uitgesproken, gestemd kunnen worden? Evenbedoeld ontwerp behoort vooraf te gaan. In het Voorloopig Verslag daarop is met nadruk verklaard, dat de afdeelingen *algemeen* en *eenparig* tegen de leening zijn. Zonder een woord daarover wordt, alsof het reeds een voldongen feit was, eventjes zeventig duizend gulden als rente der leening gevraagd enkel met boven weergegeven eigenaardige redeneering, die van weinig deferentie getuigt en zelfs als een intimidatie zou kunnen worden beschouwd. Verschillende leden verklaarden, dat niemand meer dan zij belang kan hebben bij het tot standkomen eener behoorlijke watervoorziening of last van den tegenwoordigen toestand kan ondervinden of kan wenschen, dat Curaçao zoo modern en up to date mogelijk is, maar dat hun afwijzende houding ten aanzien van de leening haar grond vindt in het feit, dat zij geen garantie, geen waarborgen zien in de onderneming, welke zij als zeer gewaagd beschouwen, waarin zij geen vertrouwen stellen en geen kapitaal zouden steken, indien die van een particuliere maatschappij uitging. En indien zij er hun eigen geld niet in zouden beleggen, kunnen zij het niet van zich verkrijgen gelden der gemeenschap, waarover zij tot op zekere hoogte kunnen beschikken, voor dat doel aan te wenden. Dat achten zij niet te verdedigen en niet overeen te brengen met hun verantwoordelijkheidsgevoel.

Deze leden gaven ook als hunne meening te kennen, dat, indien de wetgever in Nederland tegen den zin van den Raad, al moge hei ook op advies van Prof. Kraus zijn, tot eene leening ten laste van Curaçao mocht besluiten, de wetgever in Nederland ook de verantwoordelijkheid voor zijne daden te aanvaarden en Nederland de geldelijke gevolgen dier beslissing te dragen heeft. Het risico mag dan h. i. niet op Curaçao worden afgewenteld. Lukt de zaak, dan krijgt Nederland het geld terug; kunnen niet geregeld en naar behooren de renten worden betaald en de aflossing plaats hebben, dan zal h. i Nederland, indien daar de leening doorgedreven wordt, zich er bij hebben neer te leggen, doch dat Curaçao geen aansprakelijkheid wegens eene leening worde opgelegd, indien dit gebiedsdeel die heeft afgewezen.

Naar aanleiding van vorenaangehaalde, onaangenaam aandoende zinsnede in de Memorie van Toelichting voelen de afdeelingen zich noodgedwongen verplicht van deze gelegenheid gebruik te maken het bovenstaande ter kennis van Regeering en Staten Generaal te brengen en ernstig de aandacht voor deze aangelegenheid te verzoeken.

Indien de totstandkoming van de watervoorziening afhankelijk is gesteld van het advies van Prof. Kraus, van zijn *ja* of zijn *neen*, had dan het Bestuur met den aankoop van verschillende der onroerende goederen, verband houdende met de watervoorziening, niet moeten wachten op het beslissend jawoord van Prof. Kraus? Waarom dan een dienstreis van den Chef van den Mijnbouwkundigen dienst naar Holland in Mei 1925, die besprekingen met den Minister van Koloniën gevoerd en tevens nagegaan heeft of het mogelijk was een aannemer te vinden?

Indien alles afhankelijk is van het oordeel van Prof. Kraus, zou men zeggen, dat het onderzoek van twee mijningenieurs op Curaçao, dat *verbazend veel geld gekost heeft en nog kost*, niet veel anders is dan het verzamelen van materiaal, teneinde Prof. Kraus in de mogelijkheid te stellen zonder zelf op Curaçao te komen een beslissing te nemen. Is dat zoo, dan, werd er gemeend, had het wel op den weg van het Bestuur gelegen zulks eerder bekend te maken.

Naar aanleiding van het medegedeelde omtrent het hooren van een in Nederland gevestigden deskundige achten de afdeelingen het niet ondienstig hier in herinnering te brengen, dat volgens het Voorloopig Verslag op de suppletoire begrooting betreffende de watervoorziening, niet uit de afdeeling het plan is opgekomen om deskundigen in Nederland te hooren, doch dat *nadat* aan de afdeelingen ter deze zake eene mededeeling was gedaan, dit punt besproken is, waarbij zelfs verschil van gevoelen aan den dag is getreden.

Bij lezing van bedoeld Voorloopig Verslag blijkt verder, dat het hooren van een deskundige in Nederland ook slechts verband hield met de kosten aan de watervoorziening verbonden. Nu het Bestuur echter over de watervoorziening zelf een deskundige wil hooren, werd in ernstige overweging de *Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij* alhier te verzoeken in deze van advies te dienen. Die maatschappij toch heeft reeds een uitgebreide watervoorziening, heeft dus de zaak grondig bestudeerd en op dit gebied ervaring opgedaan, waarvan Curaçao voor zijn watervoorziening een dankbaar gebruik zou kunnen maken.

Bij deze besprekingen wilden enkele leden er den nadruk op leggen, dat de Raad het zich voorbehoudt, bij de verdere behandeling van het ontwerp-suppletoire begrooting in zake de watervoorziening gezichtspunten naar voren te brengen, die afwijken van de zienswijze van het Bestuur daaromtrent.

Eenige leden zouden het Bestuur in overweging willen geven tijdens deze droogte en het heerschend watergebrek zoo spoedig doenlijk met autotrucks water in de stad te laten verkoopen, zooals reeds eenigen tijd geleden door het alhier verschijnend weekblad *„La Cruz"*, is ingegeven. Daardoor wordt de bevolking terstond geholpen en brengen de gouvernements-waterplantages iets op.

Men zou gaarne willen vernemen waar de opbrengst van het reeds van Buena Vista verkochte water (aan de *C, P. I. M.* en de *K. W. I. M.*) verantwoord en welke controle er is op den verkoop van het water.

Eenige leden, die kennis genomen hebben van een polemiek in de kolommen van het alhier verschijnend weekblad *„La Union"* over water en ijs gevoerd, stelden de vraag of het voor het maken van ijs gebruikte water van Buena Vista afkomstig is en voorts of het water van Buena Vista en Hato en het hier gemaakte ijs door den Openbaren Gezondheidsdienst onderzocht zijn en zoo ja, of het Bestuur een afschrift van de Rapporten wil overleggen.

Bij het Waaigat ter hoogte van de markt, zijn kort geleden een reservoir en een molen aangebracht, (welke nu reeds weer zijn verwijderd) wellicht in verband met watervoorziening. Gevraagd werd met welke bedoeling dit een en ander daar geplaatst, of er ooit eenig gebruik van gemaakt, waarom het weer verwijderd. of alles nog bruikbaar is en hoeveel de kosten van dit alles bedragen hebben.

Uit de toelichting ad art. 128 blijkt, dat f 41.898.— uitgegeven is voor noodzakelijke herstellingen aan het landhuis van Hato (w. o. een geheel nieuw dak), putten op Buena Vista, twee verkeerswegen, afbraak van bijgebouwen en verzameling van zand en steen. Bij het bezoek van leden van den Kolonialen Raad op Hato is het hun gebleken, dat niet alleen de werkzaamheden nog niet voltooid zijn, doch dat de benedenverdieping wordt geplafoneerd, veranda's zijn aangebracht en de vloer van de bovenverdieping ook verhoogd is, in één woord de reparatie zeer luxueus word uitgevoerd. Nu het Gouvernement eenmaal die plantage gekocht heeft, is reparatie van het gebouw noodzakelijk, doch men vraagt zich af, waarom toch zooveel aan dit gebouw wordt besteed en waarom het ingericht wordt op een wijze, zooals zelfs meenig heerenhuis hier in de stad niet ingericht is. Met welke bedoeling is dit geschied? Kon alles niet veel eenvoudiger? Waarvoor is dit gebouw bestemd? Gaarne vernam men op hoeveel de reparatiën geschat zijn, hoeveel er reeds voor dit doel uitgegeven is, op welke uitgaven nog gerekend moet worden en uit welke post al deze herstellingen en verfraaiingen zijn gekweten.

Over de REORGANISATIE DER POLITIE zegt het V. V. het volgende:

Wat de *reorganisatie van de politie* betreft, deelt de Memorie van Toelichting mede, dat nog geen difinitief plan kan worden voorgelegd, aangezien de plannen van den kapitein der troepen eerst kort geleden zijn ingediend en bij de Departementen van Kotonien en Oorlog in behandeling zijn.

Inmiddels worden 290.000.— gevraagd n.l. f 70.000.— voor verhooging van de betalingen en f 220.000.— voor woningbouw. De afdeelingen meenen, dat zulk een gewichtige zaak van een bij uitstek Curaçaosch belang ook door den Kolonialen Raad moet worden behandeld en waar er zulke aanzienlijke bedragen ten laste van Curaçao mee gemoeid zijn, er alleszins termen zijn den Raad te hooren, zelfs, indien, omdat militaire aangelegenheden erin betrokken zijn, een Koninklijk besluit moet uitgelokt worden.

Zelfs de geringste mededeeling omtrent de gedachte bezoldigingen wordt den Raad onthouden en des ondanks f 70.000.— gevraagd.

De afdeelingen hebben op grond van het vorenstaande bezwaren ten deze mede te werken, daarbij betoogende, dat de Raad in de gelegenheid gesteld moet worden na te gaan of de uitgaven in eens en de periodiek terugkeerende Curaçao's draagkracht al dan niet te bovengaan en wel vooral omdat, naar het schijnt, de f 70.000.— voor positieverbetering uitsluitend bestemd zijn voor de politie in het *stadsdistrict* op het *eiland* Curaçao.

Waarom zou in zake de politiereorganisatie niet dezelfde mededeelzaamheid (als bij de wijziging van het Regl. der *Curaçaosche Bank* en van het Regeeringsreglement) kunnen worden betracht?

Afgezien hiervan konden eenige leden zich niet vereenigen met het plan betreffende den woningbouw. Waarom niet het Waterfort, het Riffort, het voormalig militair hospitaal, en de barakken aan den Rooden weg als woonhuizen ingericht? Waarom weer nieuwe en kostbare gebouwen oprichten en wel op Steenwijk, zoover van de bebouwde kom der gemeente? En zijn de gronden van Steenwijk niet voor regenbakken der watervoorziening bestemd?

Hiertegen werd opgemerkt, dat als het bestuur 25 gehuwde marechaussees laat overkomen, het wel zedelijk verplicht is voor een onderdak voor deze gezinnen te zorgen. Doch ook de hier aan het woord zijnde leden verklaarden zich tegen den voorgenomen woningnouw, daarbij betoogende, dat de marechaussees wel voorloopig in bovengenoemde gebouwen zouden kunnen worden ondergebracht, totdat zal zijn gebleken, dat de voorgenomen reorganisatie in de prakfijk voldoet. Dan pas en wanneer met meer kennis van zaken een keuze, wat betreft de plaats der op te richten woningen, kan worden gedaan, zou tot woningbouw kunnen worden besloten.

De opmerking kan niet achterwege blijven, dat, indien de bouw (zooals meermalen met ramingen van het Departement van Openbare Werken het geval is) te laag mocht blijken te zijn geschat, de woningen zoo duur zullen zijn, dat van de politiemanschappen een naar evenredigheid te hooge huur zal moeten worden gevorderd, indien althans op rente en afschrijving van het uitgegeven kapitaal prijs wordt gesteld.

In verband met de voorgenomen uitzending van 25 gehuwde marechaussees zou men gaarne willen vernemen of zulks op kosten van Nederland of van Curaçao zal geschieden.

En wat de aangevraagde bedragen betreft, wilde men laten uitkomen, dat, indien jaren geleden het bedrag van f 70.000,— voor positieverbeteringen van de agenten van politie beschikbaar was gesteld en nog wel uitsluitend voor het stadsdistrict op het eiland Curaçao en het Bestuur het vraagstuk politiehuisvesting onder de oogen had gezien, geheel andere elementen bij de politie zouden zijn gekomen, het gehalte der manschappen, de onder hen heerschende geest een gansch andere geweest en menige klacht achterwege gebleven zou zijn.

Bij deze beschouwingen, die geensbedoeld zijn als verzet tegen politieorganisatie, werd er op gewezen, dat, waar de politie een Curaçaosch belang bij uitnemendheid is, gelden daarvoor op de Curaçaosche begrooting worden uitgetrokken, de politie steeds in contact met het de *landstaal* sprekend publiek moet treden en waar de Koloniale Raad politieaangelegenheden mag bespreken en beoordeelen, het recht heeft en behoort te behouden om critiek op de politie, op hoofd en leden uit te oefenen, niet van zelf sprekend is het concentreeron van macht in handen van autoriteiten, die als regel voor enkele jaren door de Regeering uitgezonden, zich in hoofdzaak naar het in Nederland gevestigd centraal gezag richten, niet in Curaçaoschen dienst zijn en geen bezoldiging uit de Curaçaosche kas genieten. Kan dit reeds elken op zich zelf staanden aldus uitgezonden ambtenaar betreffen, te meer werd dit geacht hier te klemmen, waar bedoelde autoriteiten en mindere manschappen een zelfstandig korps vormen en in een zeker hierarchisch verband zijn opgenomen, waarop Curaçao uitteraard geen invloed heeft of kan hebben, terwijl thans een verantwoordelijkheid van gansch anderen aard moet worden geschapen, als gevolg van werkzaamheden verricht ten behoeve van Curaçao en waarover Curaçao zich kan en moet uitlaten, zelfs al zou de betrokken autoriteit geen vergoeding uit de Curaçaosche kas ontvangen. De Curaçaosche politie is (anders dan het garnizoen) geen Rijkszaak. Het licht voor de hand, dat er moeilijkheden kunnen ontstaan door het niet in het oog houden van de hier bedoelde onderscheiding en het verwaarloozen der grenzen.

Het werd van belang geacht reeds bij de eerste gelegenheid, dat de militaire politie ter sprake wordt gebracht naar voren te brengen, dat de militaire politiemannen en zelfs de

minderen — althans verschillende onder hen — omdat zij tot den militairen stand behooren, zich onafhankelijk gevoelen en een toon aanslaan tegenover burgers, met name tegen West-Indiërs; de bezwaren van welke omstandigheid reeds vroeger duidelijk aan den dag zijn gekomen, des te erger op de vijf overige eilanden gevoeld werden en bij doorvoering van de voorgenomen plannen allicht in niet geringer mate, ook op het eiland Curaçao gevoeld zullen worden.

Bij de besprekingen van dit onderwerp werd verder gevraagd op welke wijze de verhouding tusschen de militaire politie en het civiele hoofd van politie ingevolge het Regeeringsreglement zal worden geregeld. Voorts werd er op aangedrongen bij invoering en vooral bij het functioneeren van de militaire politie alles te vermijden, wat wrijving en botsing tusschen door de Regeering uitgezondenen en in West-Indië geborenen en verder tusschen de Militaire Macht en de niet aan militair commando gewende burgerij kan veroorzaken.

Uit het feit, dat in de Memorie van Toelichting gesproken wordt van in den beginne het stadsdistrict en geleidelijk ook de buitendistricten op Curaçao, schijnt afgeleid te kunnen worden, dat de politiereorganisatie zich niet tot de vijf andere eilanden zal uitstrekken.

Ofschoon ten overvloede wilden enkele leden hier aanstippen, dat de afdeelingen zich de vrijheid voorbehouden om als het plan aangeboden wordt, daarin die wijzingen voor te stellen, welke zij naar gelang van de omstandigheden wenschelijk zullen achten.

Hoe rijk is Nederland?

Deze vraag is moeilijk te beantwoorden.

Het bij benadering vast te stellen bedrag van onzen nationalen rijkdom aan geldkapitaal is alleen te decijferen uit de belastingstatistiek. Maar deze leert ons ook niet het goede cijfer, want het is een bekend feit, dat belastingaangiften niet altijd even juist zijn.

Volgens de aangiften der vermogensbelasting 1924—'25, opgenomen in de jongste *„Jaarcijfers voor Nederland 1924—'25"*, bedroeg het vermogen op 1 Mei 1924 iets minder dan 12½ milliard gulden.

Ter vergelijking diene, dat het kapitaalbezit dertig jaar geleden 5½ milliard bedroeg; in 1914 was dit bedrag tot 7½ milliard gestegen, terwijl het minderd in de periode, toen er overal geld genoeg was (1 Mei 1920) bijna 13.6 milliard bedroeg!

Door de crisis-verliezen gingen de vermogens (dat wil zeggen de bezittingen boven f 16.000) in 1921, 1922 en 1923 met 1,4 milliard achteruit. Geleidelijk richtte het welvaartspeil zich in 1924 weer op, doch de stijging beliep in dat jaar nog slechts het geringe bedrag van 31 millioen.

Is het nationaal kapitaalbezit dus van 1914 tot 1924 gestegen van 7½ tot 12½ milliard gulden, dit zegt nog weinig omtrent een grooteren rijkdom der Nederlanders. Immers, de waarde van den gulden is gedaald en bedraagt slechts tweederde van vóór den oorlog. Omgerekend, zou dus het cijfer van 12½ slechts ruim 8 milliard mogen bedragen, hetgeen wijst op een geringe vermeerdering van kapitaalbezit.

Dat het aantal aangeslagenen in de vermogensbelasting, dus het aantal rijkaards, in het niet zinkt bij de groote massa anderen, blijkt wel uit het cijfer van 164.698. Van dezen zijn er bovendien 143.274, die „slechts" een vermogen van hoogstens één ton bezitten. 20,684 personen bezitten van 1 tot 5 ton en 2740 van ½ tot 1 millioen.

Deze laatste twee groepen waren in 1920 véél talrijker; toen telden ze resp. 22.705 en 3508 personen.

Is dit dus reeds een bewijs van een verschuiving van het kapitaalbezit naar de lagere groepen, de minder rijken, nog beter komt dit uit in het aantal millionairs.

Dit bedroeg in 1914 „slecht" 750, doch was in 1920 gestegen tot 1239. In 1924 was het aantal millionairs weer gedaald tot 942. Méér dan 10 millioen, dus de allerrijksten, bezitten slechts 8 personen, tegen 14 in 1920. Dat is dus al een heel klein aantal!

Vergeleken met Amerika, zijn we dus, wat het aantal millionairs betreft, vrij arm.

Het aantal gegoede menschen stijgt evenwel tegenover het aantal rijken en dat achten we voor ons land een gelukkig verschijnsel.

Ingezonden

Het openbaar verkeer.

In elk beschaafd land is de regeling van het openbaar verkeer, eene aangelegenheid waaraan bijzondere aandacht van wege de regeering wordt geschonken. En dit kan ook niet anders zijn, omdat daarvoor juist de goede orde en rust onder het publiek wordt gehandhaafd. Zonder orde en rust, is het leven in gemeenschap met anderen eene onmogelijkheid en alles om ons heen wordt een Chaos.

Wie even aandachtig de beweging van voetgangers, autos en andere voertuigen op de openbare straten en wegen van Willemstad aanstaart, krijgt een zeer povere indruk van onze beschaving op dit gebied; de oplettende aanschouwer merkt zeer gauw op hoe ongeregeld, hoe verstorend en hoe gevaar-wekkende het met alles gaat op onze straten en wegen, De autos en voetgangers allen hollen maar door elkander en de chauffeurs schijnen soms gek te zijn, want met of zonder noodzaak, toeten zij langs al de straten en dit doen zij zelfs in de diepste stilte van de nachtrust tot groote ergernis der bewoners. Hoe is het mogelijk vraagt men zich zelve, dat dit alles toegelaten wordt in een beschaafd land? Orde en rust, de voornaamste factoren voor het gemeenschappelijk leven, worden door den huidigen ongeoorloofden toestand elk oogenblik verstoord. En niemand schijnt zich hieraan te storen, zelfs niet degenen, die van wege de Overheid aangesteld zijn om voor orde en rust te zorgen. Deze ongeregeldheden en vooral de zeer slechte praktijken betraeht door het publiek ten aanzien van het verkeer op de Brug „Koningin Emma," zijn zeer afkeurend. Het gedrang der menschen op de brug bij het dicht-gaan daarvan is altijd zoo groot, dat een behoorlijk toezicht van wege de politie hier noodzakelijk is. De autos te midden van al dit gedrang, vliegen maar voorbij op de brug, om aan het uiteinde daarvan te gaan wachten op de sluiting. Deze praktijk, die het publiek aan groot gevaar bloot stelt, moet per sé worden stopgezet.

Alleen wanneer het gedrang der voetgangers minder is geworden en de brug behoorlijk is gesloten. mogen feitelijk de autos of voertuigen daarop worden toegelaten.

Het haven-verkeer wordt hoe langer hoe drukker, en het is daarom van zeer groot belang, dat het verkeer op de brug voorloopig goed worde geregeld, in afwachting van een algemeene regeling. Wij hooren, dat met de reoganisatie van politie al deze dingen geregeld zullen worden, maar waarom moeten wij op die reorganisatie wachten die misschien nog jaren achterwege zal blijven, om iets te verbeteren, dat eene onmiddelijke verbetering eischt? Wij gelooven. dat het onverantwoordelijk is van het Bestuur om reeds nu niet in te grijpen en te doen wat mogelijk is het publiek van gevaar te vrijwaren en om orde en rust te verzekeren. Wij brengen den huidigen toestand ernstig onder de aandacht van het Bestuur en in het bijzonder van het plaatselijk Hoofd der politie, hetwelk geroepen is om voor het openbaar verkeer te zorgen en te waken. Wij vertrouwen dat hij zijn plicht te dezen niet zal verzaken, maar krachtige maatregelen zal nemen om het verkeer zoo spoedig te regelen, ten einde het publiek tegen gevaren te vrijwaren en orde en rust te verzekeren voor de bewoners van Willemstad.

Curaçao April 12, 1926.

L. O. Lampe.

Bekendmaking.

De verkoop van juweelen en van gouden en zilveren voorwerpen ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den **2 Juli 1924** *af tot en met* **31 December 1924** *onder* **No. 3811** *I tot en met* **3304** *K, zal plaats hebben, op Donderdag den* **22sten April** *a.s. 's morgens om 9 uur en volgende Donderdagen.*

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 20 Maart 1926
de Voorzitter
H. J. COHEN HENRIQUEZ.

Berichten uit de Kolonie.

Een jubilaris geridderd.

Eergisteren kwamen en verlieten alle petroleumtankers onze haven geheel gepavoiseerd. De Directeur der C. P. I. M., de Heer H. J. ANSINGH vierde dien dag feest. Het was Donderdag 25 jaar geleden, dat hij bij de *Koninklijke Petr. My* in dienst trad, waar hij nu een der hoogste posten bekleedt.

H. M. Koningin WILHELMINA erkende zijn verdiensten door den Heer ANSINGH op dezen dag te begiftigen met het ridderkruis van den Nederlandschen Leeuw.

Curaçao herdenkt erkentelijk, dat het aan de Petroleum en de *Bataafsche* zijn tegenwoordige economische opleving en voorspoed te danken heeft en brengt daarvoor op dezen dag aan den waardigen hoofdvertegenwoordiger van dat machtig lichaam zijn hulde.

Ook de Redactie van ons blad biedt den Heer ANSINGH met dezen feestdag zijn oprechte gelukwenschen aan.

Welkom.

Met het S.S. *Oranje Nassau* arriveerde hier Donderdagmorgen komende van Trinidad de ZeerEerw. Pater J. PEETERS O. P. missionaris aldaar. Langen tijd was Pater PEETERS de particuliere secretaris van den vorigen Generaal der orde der Dominicanen, den HoogEerw. Pater L. THEISSLING, te Rome, totdat hij als gunst verzocht en verkreeg zijn verdere jaren aan het Missiewerk te mogen wijden, Sinds December 1921 verbleef Pater Peters op het eiland Trinidad.

Goede Reis.

Met het SS. *Crijnssen* vertrokken Donderdagnamiddag naar Holland Dr. M. GERSTL, oud-havendokter en Dr. TH. DERKS, officier van gezondheid wegens beëindiging zijner detacheering bij het garnizoen alhier.

— Met dezelfde boot vertrokken ook da Arubiaansche jongedames JUANITA DUARD, die in het Noviciaat treedt der ZZs. Dominicanessen te Voorschoten en FRANCISCA M. ODUBER, MAGDALENA DE CUBA, SIDONIA TROMP, en LAURA PASKEL, die aan de kweekschool te Reuver (Limburg) der ZZs Dominicanessen de studie voor onderwijzeres gaan voortzetten.

— Met de *Crijnssen* vertrokken ook de Eerw. Zusters BONIFACIA en ALBERTONA van het St. Elisabeth's Gasthuis wegens redenen van gezondheid.

Zij komen niet.

Een paar maanden geleden hebben wij het bericht geplaatst, dat als havendokter uit Holland verwacht werd Dr. ARENDS. Uit particuliere bron hadden wij van deze komst kennis gekregen. Achteraf blijkt nu dat deze Heer later een benoeming voor Oost-Indië heeft aangenomen.

— In het begin dezes jaars ontvingen wij officieel bericht van de komst der heeren GOEDHEER en DE GROOT beide hoofdonderwijzers, bestemd voor de Hendrikschool. Deze Heeren hebben van hun plan afgezien en komen niet.

Naar wij vernemen, houdt dit verband met de onmogelijkheid om hier een geschikte woning te vinden.

— Blijkens Dinsdag hier ontvangen telegrafisch bericht zou de Eerw. Pater R. HOFHUIS niet met de *Crijnssen*, maar met het SS. *Venezuela*, dus eerst over drie weken hier komen.

Pater V. Ebben. +

Den 17 Maart overleed in het klooster te Langenboom bij Grave de Eerw. Pater V. EBBEN oud-missionaris van Curaçao op 70 jarigen leeftijd.

Pater EBBEN kwam op Curaçao samen met Pater G. WILLEMS den 7 April 1883; was achtervolgens werkzaam op Bonaire (Playa), Sta. Rosa, Rincon-Bonaire, Pietermaai, San Willibrordo, Otrabanda. Bij de oprichting van het Seminarie van Scherpenheuvel voor de priester-studenten van Mérida in Januari 1898 werd hij aangesteld tot Professor in de Moraal-Theologie. Na de opheffing van het Seminarie 1 Sept. 1901 verbleef hij nog een paar jaren op Santa Rosa en Pietermaai en verliet toen na ruim 22 jaar onafgebroken missiewerk Curaçao op 25 Mei 1905.

Sinds dien verbleef hij in het klooster te Langenboom en wijdde zich daar aan het zielenheil der landelijke bevolking

R. I. P.

J. S. Joubert ✠

Dinsdag van de vorige week overleed alhier op den leeftijd van 85 jaar de Heer J. S. JOUBERT, die van 1905 af gedurende eenige jaren lid was van den Kolonialen Raad.

Ook het Apostolisch Vicariaat herdenkt dankbaar het vele goede, dat de Heer Joubert als weldoener van de Missie verricht heeft. Het laatste schonk hij nog de grond, waarop de kerk van *Jan Doret* gebouwd is.

R. I. P.

Correspondentie.

Aan: EEN BELANGHEBBENDE op Aruba. Pas onlangs hebben wij het nog eens uitdrukkelijk gezegd, dat wij dergelijke ingezonden stukken alleen kunnen opnemen met onderteekening van den vollen naam van den schrijver.

Zend ons daartoe telegrafisch verlof en uw stuk verschijnt in het volgend nummer.

Miniaturas.

Deze week verscheen No 5 en 6 van de *Miniaturas*. Een heel mooie nummer, waarin ook de portretten der Koninklijke Familie voorkomen en tal van bekende persoonlijkheden. De portretten zijn veel netter afgedrukt dan dit in de vorige nummers het geval was.

Maar moed houden, Heer de Pool. Het gaat best.

De „Roofgarden" op Aruba.

Op Paaschdag II. is de *Roofgarden* in de Nassaustraat van Oranjestad Aruba met eenige plechtigheid voor het publiek geopend.

Wij hebben een foto gezien van deze keurige inrichting, die men geneigd zou zijn, den lof te geven dat deze het verre wint van alle dergelijke inrichtingen hier op Curaçao.

Bij de opening op dien Zondag morgen te half elf uur waren op vriendelijke uitnoodiging van den eigenaar, den Heer ECURY, aanwezig: de Heer Gezaghebber, Pastoor Saris, de Eerw. fraters met het muziekkorps onder hun leiding en een groot aantal notabelen van het eiland, als ook eenige Engelschen en employé's van de *Lago Oil Co.*

Het muziekkorps *San Michiel* speelde bij het binnenkomen van den Gezaghebber het *Wien Neerlandsch Bloed*. Nadat de eerewijn was aangeboden hield de Heer Ecury een toespraak in het Spaansch en zette het doel van de *Roofgarden* uiteen, om naast aangename verpozing een gezellige plaats van bijeenkomst te bieden voor de bewoners, waarna spreker de *Roofgarden* voor geopend verklaarde.

Hierna nam de Gezaghebber het woord, wenschte den Heer Ecury geluk met de voltooing van dit werk en hoopte dat de onderneming ook succes moge hebben.

Nadat het muziekkorps nog het Engelsche en Amerikaansche volkslied gespeeld had nam de Heer KWARTSZ het woord en hield een sympathieke toespraak eveneens in het Hollansch.

Ook de Heer IRAUSQUIN sprak na 't Venezolaansche Volkslied nog een geestig woord, dat evenals de andere speeches met applaus beantwoord werd.

Velen bleven hierna nog in gezellig menzijn een paar uurtjes bijeen.

Niet vastgeloopen.

Onze zegman moet toch al heel slecht uit zijn oogen gekeken hebben, toen hij ons de vorige week meldde, dat een Duitsche boot het vuurgloed in den kalkoven voor het havenlicht had aangezien, en een oogenblik op het Rif had vastgezeten. Het eenige wat er van deze historie als waar overblijft, is dat een Engelsche boot bijzonder dicht onder de kust langs het Rif op de haven aanvoer, doch geen oogenblik zelfs met de klippen in aanraking. kwam. Dat zeide ons de havenmeester en die zal 't toch wel weten.

Gestrand.

Donderdagmiddag om 2 uur strandde het Tankschip „Chicot" op het eiland Klein Curaçao. Het was op weg naar Curaçao om olie te bunkeren.

De *Chepita* van de C. S. M. is ter assistentie vertrokken. Vrijdagmiddag werd telegrafisch bericht ontvangen, dat zonder meerdere assistentie de boot niet vlot zal raken. Weer een buitenkansje dus voor de *Relief.*

Het Nederlandsche Gezantschap bij het Vaticaan.

Tot onze groote verwondering heeft de korte-golf-zender, die ons in den laatsten tijd overigens zoo goed van Hollandsch nieuws voorziet, ons een belangrijk bericht onthouden, waarmee eergisteren de Hollandsche mail ons in kennis stelde.

Op 19 Maart viel de stemming omtrent het voorstel der nieuwe Regeering: *van het Gezantschap bij het Vaticaan.* Met 48 tegen 41 stemmen werd het voorstel verworpen.

Vóór stemden de Katholieken en anti-revolutionairen. Tegen: dezelfden die ook op 11 November hun stem er tegen uitbrachten. Kort vóór de stemming verwijderde zich weer Dr. DE VISSER, terwijl de 2 anti-revol. VISSCHER en DUYMAER VAN TWIST juist als op 11 November, weer afwezig waren.

De vrijzinnigen, vrijheidsbonders en socialisten, die na het votum van 11 Nov. nog verklaard hadden niets tegen het Gezantschap te hebben, en het te willen handhaven, wanneer de katholieken met hen wilden samengaan, stemden nu weer *tegen.* Dat heet: *beginsel-politiek*, maar is eenvoudig *politieke zwendelarij.*

Een Apostolische delegatie op de Antillen-eilanden

Z. H. de Paus heeft door een Consistoriaal Decreet een apostolische delegatie op de Antillen-eilanden opgericht. Als residentie van den delegaat is Havana aangewezen.

De C. P. I. M.

De C. P. I. M. heeft deze week een nieuw olie-afval-product in den handel gebracht, nl. *Petroleum-cokes*, dat steenkolen vervangt en groote hitte geeft. Wij hopen er veel succès van.

Ontvangen

— van den Heer D. CARDOZE, alhier een kalender voor 1926, reclame voor de *New-York & New Yersey Lubricant Cy, Sole Manufacturers of Non-Fluid Oil.*

— van de firma TISCHER & Co alhier een geillustreerde brochure: *Boss Oil-Air Stoves* van *the Huenefeld Cy Cincinnati, Ohio.*

Zeilvaart

gedurende de maand Maart. 1926

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar*	
Aruba	42	Adicora	1
Bonaire	58	Aruba	35
Bov. Eil.	1	Bonaire	60
Guanta	3	Bov. Eilanden	2
La Guayra	4	Cape-Haitien	1
La Romana	1	Guanta	2
La Vela de Coro	12	Jamaica	1
Maracaibo	5	La Guayra	3
Mayaguez	2	La Vela de Coro	14
Paraguaná	1	Maracaibo	5
Pto. Cabello	22	Mobile	1
S. P. de Macoris	1	Ponce	2
San Juan	1	Pto Cabello	30
Tucacas	5		
Van Zee	1		
Totaal	159	Totaal	157

De Schepenlijst van Maart.

Zoowel de *stoom-* als *zeil*vaart hebben in de afgeloopen maand Maart weer een belangrijk record gemaakt.

De stoomschepen bereikten het getal van 239, de zeilschepen van 159. 't vorig jaar zijn we 101 stoom- en 87 zeilschepen al vooruit.

Het was reeds te voren te voorzien, dat het aantal stoomschepen over Maart bijzonder hoog zou loopen, want de tankers hebben bijna de geheele maand op volle kracht gevaren. Maar weinige dagen gingen er slechts 3 uit. Meestal 4, soms zelfs 5 stuks per dag. Ook de inhoudsmaat was een record en beliep voor de stoomschepen 2.430.928 Br. M3, waartoe ook de 7 groote toeristenbooten in het begin der maand binnengeloopen, hun aandeel hebben bijgedragen.

Ook de zeilvaart ging weer met een sprong vooruit en steeg tot 159 stuks, een cijfer, voor zoover wij ons herinneren, sedert jaren niet meer bereikt. Behalve de tegenwoordige drukke zeilvaart tusschen Bonaire en Aruba, hebben de vele scheepjes, die werkvolk en vruchten aanvoeren van Coro en Puerto Cabello daartoe grontendeels bijgedragen. De inhoudsmaat was evenwel daaraan niet geëvenredigd, want deze bedroeg in **Januari**, met 23 zeilers minder, nog 2.500 M3 bruto méér.

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Maart 1926 aandeden, met de vermelding van hun gezamenlijk inhoudmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Maart 1926	159	26.045	22.894	239	2.430.928	1.404.323
Vorige maanden	263	52.783	47.527	434	4.002.595	2.313 096
Totaal	422	78.828	70.421	673	6.433.523	3.717.419

N. B. Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart van de visscherij.

Berichten uit den Haag.
Ontvangen 9 April 12 P. M.
Per korte golf.

De „Chicago Tribune” verneemt uit Weenen van toeristen: In Venetie hebben relletjes tusschen zeelieden van Amerikaansche torpedojagers en fascisten plaats gehad naar aanleiding van de ongunstige berichten uit Amerika over de schuldregeling en senator Borahs critiek op de fascristische dictatuur. Amerikaansche offcieren werden gemolesteerd.

— Door het inslaan van den bliksem is brand uitgebroken in de reservoirs van de Union Petr. Cy. in California, 4 tanks bevattende 35.000 vaten ontploften en de geheele voorraad verbrandde. De brand breidt zich uit op andere reservoirs.

— Woensdag pleegde een vrouw een aanslag op Mussolini. De kogel doorboorde beide neusvleugels. De vrouw is gearresteerd.

Zij bleek te zijn de 50 jarige Mej. Gibson, Iersche van geboorte, de derde dochter van wijlen lord Ashbourne, en lord-kanselier van Ierland. De fascisten hebben 2 drukkerijen gestormd en de ruiten bij het Russische gezantschap ingegooid. Volgens Engelsche bron leed Mej Gibson aan godsdienstige overspanning en was zij sinds lang ontoerekenbaar. De Britsche gezant publiceerde een verklaring, waarin hij den aanslag afkeurde en het betreurde dat een Engelsche onderdaan zich hieraan schuldig gemaakt had. In geheel Italie hebben betoogingen plaats gehad. Lord Ashbourne heeft geen telegram gezonden, waarin hij zijn afschuw betuigt met de daad zijner zuster.

De reis van Mussolini naar Tripolis gaat door.

— Het bericht volgens het welk Mexico aan een Japansch syndicaat terreinen aan de Magdalena Baai zou willen afstaan voor de cultuur van rubber en verfhout heeft in Amerika groote beroering verwekt. De commissie voor buitenlandsche aangelegenheden zou zich met de zaak bezighouden,

Ook Brazilie schijnt groote terreinen aan den bovenloop der Amazone voor japansche kolonisatie beschikbaar te willen stellen.

— Britsche pantserautos en vliegtuigen hebben Arabieren, die van uit Syrie een inval in Irak deden met groote verliezen verdreven.

— Japan wil op de ontwapeningsconferentie de beperking van de duikbooten en luchtvaart niet behandelen, maar verlangt een verbod van den gasoorlog.

— Vliegtuigen van de verbonden troepen van Woe en Tsjang hebben bommen op Peking geworpen. Er zijn enkele slachtoffers.

— De Prins van Wales, die herstellende is, zal op medisch advies vacantie nemen en deze in een Engelsche badplaats doorbrengen.

— Amerika verwerpt de uitnoodiging tot deelneming aan de conferentie over de Amerikaansche reserven ten opzichte van het toetreden tot het Internationale Hof.

— In den loop van April zullen weer 700 contractanten van Java naar Suriname vertrekken.

— Bij een overval op een patrouille in Atjeh zijn Kaptein Paris en 5 marrechaussees gesneuveld er zijn 8 gewonden, waarvan 5 zwaar. De vijand had 19 dooden. Er gingen geen karabijnen verloren.

— Op het Spaansche congres van de S. D. A. P. is de Heer Henri Polak tot voorloopig Voorzitter benoemd.

— De bekend Duitsche industrieel Thyssen is overleden.

— In de wijk Tantoh van Cairo heeft een hevige brand gewoed. Er zijn tot dusver 32 lijken gevonden 612 huizen zijn afgebrand.

Dinsdag 13 April 6.—7. P. M.

— Mr. J. Limburg is benoemd tot Lid van den Raad van State.

— Verwacht werd dat Jhr. London, Leider zal zijn van de Ned. delegatie voor de voorbereidende ontwapeningsconferentie. Als deskundigen worden genoemd gep. Luit. Generaal van Tuinen en Schout bij Nacht Surie.

— Er heeft een ernstig motor ongeluk te Hilligom plaats gehad Een zoon van Ed. Verkade werd gedood.

Weldadigheid.

De Joodsche gemeente van Philadelphia bracht op één avond voor het bouwfonds eener Joodsche Weldadigheidsvereeniging 2.818.500 dollar bijeen, en wist dit bedrag binnen drie dagen tot *3* millioen dollar op te voeren.

DE HEER EN MEVROUW

J. A. Maduro-Odor

hebben het genoegen hierbij kennis te geven van de geboorte van hun zoon

José de Jesus

Aruba, 4 April 1926. 1—3

ALLERLEI.

Een Fransche Vluchteling.

De president der Fransche republiek heeft op verzoek van den minister van justitie het vonnis van den oud-galeiboef CHANTECAILLE — levenslange verbanning — veranderd in twintig jaar verbod van verblijf in Frankrijk. Zoodat Chantecaille nu in Frankrijk kan blijven, daar zijn vonnis reeds ouder dan twintig jaar is.

Toen Honoré Chantecaille 21 jaar was, werd hij wegens diefstal tot vijf jaar dwangarbeid veroordeeld en naar Koenië (Ile des Pins) in Nieuw - Caledonië verbannen. Na vier jaren wist hij te ontvluchten, werd echter in Liverpool gepakt en naar Saint - Laurent-du-Maroni, in Fransch Guyana gedeporteerd. Twee keer na elkaar ontvluchtte hij weer, maar werd in Suriname opgepikt.

Een nieuwe poging stelde hem in staat Venezuela te bereiken, waar hij acht jaar leefde en groote achting genoot. Toen hij het waagde naar Parijs terug te keeren en het vak van krantenverkooper op te vatten, werd hij bekend en ingerekend. Nogmaals verbannen, nogmaals ontvlucht. . . wederom naar Venezuela, waar hij in dienst trad bij den heer De Lima, Nederlandsche consul in Coro-Estado-Falcon.

In 1918, bij den wapenstilstand, werd hij als eenige Franschman toegejuicht en de gouverneur van den staat Falcon gaf hem de accoulade.

Toen werkte hij met eere, toog daarop weer naar Frankrijk, vestigde zich in Puymoyen, huwde er en kreeg twee kinderen. Hij leed echter aan zenuwoverspanning en ging zich eenigen tijd geleden zelf verraden.

De president der republiek is hem echter goedgunstig geweest, zoodat hij nu in Frankrijk kan blijven wonen.

Officiëele Berichten.

Bij Koninklijk besluit van 10 April 1926 No. 8 is de heer H. J. Ansingh, Directeur van de „Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij,” benoemd tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Aan den hoofdagent van politie, W. M. Koenen, is eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De heer B. H. F. Ruberg is benoemd tot R. K. Geestelijke van den 2den rang alhier.

De Gouverneur heeft bepaald, dat op den verjaardag van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins der Nederlanden op Maandag den 19n. April a.s., bij zonsopgang de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eiland en op de gouvernementsvaartuigen zullen worden geheschen, en met zonsondergang zullen worden nedergehaald.

Mej. S. A. M. Neuman, onderwijzeres derde klasse, is eervol ontheven van hare werkzaamstelling aan de Emmaschool en overgeplaatst naar de Wilhelminaschool alhier.

Aan den havenmeester en loods alhier C. Hoek is, om andere reden dan ziekte, veertien dagen vrijstelling van dienst verleend.

Ch. A. M. Th. Reginald is benoemd tot tijdelijk agent van politie 2de klasse.

Max Huith is aangesteld tot tijdelijk schrijver en werkzaam gesteld ten postkantore op St. Martin N. G.

De heer E. D. Exel, tijdelijk gouvernements-geneeskundige in Curaçao, is definitief als zoodanig benoemd.

De fuselier B. M. Jansen is ontheven van zijn verdere werkzaamstelling bij de politie.

Compagnie Générale Transatlantique.

Op 22 Maart werd de inschrijving opengesteld tot de koers van franc 430 op eene leening groot franc 60.000.000 in stukken van fr. 500, rente 7%. De aflossing vindt plaats in tien jaar, gerekend van 15 Februari 1926 af, door uitloting of terugkoop. Vervroegde geheele of gedeeltelijke aflossing kan van 15 Februari 1929 af geschieden door versterkte uitloting of terugkoop. De eerste aflossing vindt plaats op 15 Februari 1927, de laatste op 15 Februari 1936.

Bekendmaking

Ondergeteekende maakt hierbij bekend dat hij zijn kantoor verplaatst heeft naar de bovenverdieping van de bank-instelling der heeren MORRIS CURIEL & Sons, kamer No. 2, Breedestraat Willemstad alhier.
Kantooruren: 8-12 a.m.
1- 4 p.m.

De Praktizijn
5—6 J. L. C. MONSANTO

BUITENLAND.

De strijd tegen Mgr. Zadravecz.

Een maand geleden wist de Kabel te berichten, dat een katholiek bisschop eveneens betrokken was bij het bankbiljetten schandaal in Hongarije. Wij hoorden er verder niets van. Geen bevestiging, evenmin herroeping van dat bericht.

Wat blijkt nu achteraf?

Dat die bisschop al heel weinig met dien zwendel te maken had, zelfs er totaal onkundig van was.

Tot nu toe hebben wij tevergeefsch op die tegenspraak van dat eerste bericht gewacht. Daarom kan het goed zijn de zaken eens in het ware licht te zetten.

De *Maasbode* vernam uit Boedapest daaromtrent het volgende:

Het complot van prins Windisch-Graetz is geen complot van een misdadigersbende, die persoonlijke voordeelen of materieele winst zocht, maar een politieke samenzwering.

Van deze samenzwering waren honderden op de hoogte. doch niet vele deelnemers wisten waarheen de wagen, waarvoor zij gespannen waren, zou leiden.

Het duidelijkste bewijs hiervoor levert het geval van den legeraalmoezenier Mgr. ZADAVECZ.

Mgr. ZADAVECZ behoort tot de orde der Franciscanen. Den Katholieken lezers van *De Maasbode* behoeft niet nader uitgelegd te worden, dat de Franciscanen de gelofte van armoede hebben afgelegd en dat de volgelingen van den *Poverello* geen aardsche schatten verzamelen.

Pater Zadravecz is een echte Franciscaan, een vurig verkondiger der Christelijke leer, maar een niet minder vurig patriot.

Hij was een arme Franciscanermonnik, die in zijn ruwe bruine pij uittrok om de kranke zielen te genezen.

Toen de antichrist onder de bolsjewistische heerschappij van Bela Kun in Hongarije zijn orgieën vierde, dook in 't door de Serven bezette gebied van Hongarije een Franciscanerpater op, die van gemeente tot gemeente, van de eene poesta naar de andere trok, alsmede in de fabrieken van het bolsjewiki-vrije Szegedin en in de herbergen verscheen en de bevolking opwekte, haar voor den anti-christ waarschuwde en haar op de plichten tegenover het vaderland wees. Pater Zadavecz verscheen als een apostel der Kerk en als de wekker der Magyaren.

Zijn prachtige redevoeringen sloegen in, niet alleen bij de Katholieken doch ook bij de protestanten. De eenvoudige bedelmonnik was de redder der zielen, de trooster der wanhopigen, de bemoediger der moedeloozen.

Admiraal HORTHY benoemde hem met toestemming der kerkelijke overheid tot legerbisschop. Deze rang en titel beteekenden geen voordeelen voor den pater, doch slechts meer plichten. Ook als legerbisschop bleef pater Zadravecz de bedelmonnik. Niets werd in zijn levenswijze veranderd. Het is noodzakelijk daarop te wijzen, wijl, zooals men weet, den naam van dezen waardigheidsbekleeder der Kerk in de bankbiljetten-affaire betrokken werd.

Helaas is de naam van den legerbisschop niet toevallig in de affaire gewikkeld. Pater Zadravecz heeft zooals hij zelf verklaarde van eenige der bij de bankbiljetten-geschiedenis betrokken mannen een eed afgenomen. Men heeft echter onvoorwaardelijk vastgesteld, dat de wegens zijn vaderlandsliefde bekende bisschop niet het geringste vermoeden ervan heeft gehad, wat de mannen, die hem verzochten den eed af te nemen, in het schild voerden.

De eedsformule bevatte de belofte, dat zij, die den eed aflegden, altijd de patriottische doeleinden voor oogen zouden houden en deze aan niemand zouden verraden.

Dezen eed had elke andere bisschop kunnen afnemen; daar het echter voornamelijk gewezen officieren betrof, had men zich tot den aalmoezenier gewend. Den bisschop werd van de francs-vervalsching niets verteld. Hij wist slechts, dat het ging om een actie ten gunste van het vaderland. Men moet niet vergeten, dat hooge autoriteiten den bisschop verzocht hadden de belofte af te nemen en dat tenslotte de woorden van een landspolitie-chef en van een prins tot nu toe niet in twijfel getrokken kon worden.

De rechter van instructie, die streng en rigoureus het onderzoek leidde, gaf last om den bisschop in hechtenis te nemen, doch de rechtbank verzette zich tegen deze poging, daar het onvoorwaardelijk vaststond, dat de bisschop noch van de vervalsching noch van de uitgifte van het valsche geld iets afwist. Zoowel de staatsprocureur als de senaat van aanklacht hielden pater Zadravecz voor volkomen onschuldig, zoodat geen disciplinair optreden werd noodig geacht.

Overigens moet het onderzoek uitwijzen, of het complot van prins Windisch-Grätz alleen een onderneming van een politieke vereeniging is geweest, welke echter niet streng genoeg kan veroordeeld worden, wijl zij een ernstige misdaad was tegen de eer van het land.

De toenemende misdadigheid in de Ver. Staten.

Nog steeds gaat een golf van misdaden over de groote Amerikaansche steden.

Uit New-York wordt gemeld, dat verschillende gebeurtenissen, die den laatsten tijd te New-York, Chicago en Philadelphia hebben plaats gegrepen, een schril licht werpen op de toenemende criminaliteit in de groote steden van de Ver. Staten.

Te New-York heeft de politie Zondagnacht 21 Februari bij haar wekelijksche razzia niet minder dan duizend misdadigers en prostitué's in verschillende drankhuizen aangehouden. Dien dag heeft SMITH, de gouverneur van New-York, een commissie benoemd, die rapport moet uitbrengen over de wijze van bestrijding.

Te Washington heeft generaal DAWES een petitie van de burgerij van Chicago aan den Senaat overhandigd, welke aandringt op bescherming van de federale autoriteiten tegen de benden van valsche spelers, misdadigers, verkoopers van narcotica en prostitué's, die volgens het verzoekschrift, onder bescherming van de politie een schrikbewind uitoefenen.

Te Chicago is Zondag het 41ste slachtoffer begraven van degenen, die de laatste 10 dagen zijn vermoord. In het verzoekschrift van Dawes c.s. wordt gezegd, dat Chicago in handen van een bewind van zwendelaars is, die de burgerij schatplichtig gemaakt hebben.

Menschen worden op last van deze terroristen vermoord of ontvoerd en de benden van misdadigers worden gesteund door schatrijke handelaars, die daardoor hun zaken kunnen blijven drijven.

Geheime brouwerijen en distilleerderijen worden onder bescherming van politici geëxploiteerd en de politie wordt betaald voor de bescherming, die zij verleent. Bij een banket ter eere van den districts attorney, aldus Dawes c.s., op kosten van de misdadigersbende, werden diamanten en auto's onder de politie en de politici verdeeld.

Het is een ontstellend tafereel.

Voor den zooveelsten keer blijkt weer eens, hoe in een land, waar de dollar een soort gouden kalf is en waar de filmindustrie over meer kapitaal beschikt dan welke andere nijverheidsonderneming, de moraal op ontzettende wijze wordt ondermijnd.

Geldverdienen en genieten zijn er voor al te velen de eenige leuzen voor het leven. *Vivre sa vie*, ten koste van wat en wie ook. In een land waar filmsterren met honderdduizenden spelen, waar gewetenlooze speculanten over het wel en wee van millioenen beschikken, wordt de moraal natuurlijk zooveel mogelijk uitgebannen.

Aan de vruchten kent men den boom zegt het spreekwoord. De levensbeschouwing van maar al te velen in de Ver. Staten is er weer een aangrijpend bewijs voor. Nergens tieren ondeugd en misdaad weliger, dan in een land, waar de jacht naar geld tot een chronisch verschijnsel is uitgegroeid.

De Partijen in Frankrijk.

De onzekere politieke toestand in Frankrijk met zijn wirwar van partijen en partijtjes maakt 't niet overbodig eens een nader kijkje in dien doolhof te nemen.

Want een doolhof lijkt 't, als we in de berichten over de debatten in Kamer of Senaat partijnamen ontmoeten als „republikeinsche linkerzijde" en links-republ;einen", „radikaal-socialisten" en „republikeinsche socialisten" e.d. meer.

Inderdaad is het Fransche partijwezen een kakelbonte lappendeken en als men b. v. de Fransche Kamerverslagen leest, dringt zich de vraag af, of er nog niet nog meer partijen in het parlement zijn dan de officieele benamingen aangeven. Dat is ook feitelijk het geval en dat is een omstandigheid te meer, welke van het parlementaire stelsel in Frankrijk een soort heksenketel maakt, waardoor het vormen eener stabiele regeeringsmeerderheid herhaaldelijk op moeilijkheden sluit.

Het is nog niet zoo lang geleden, dat het gros der zich socialisten noemende Franschen zuivere salon-socialisten waren, die met de politieke en economische leer van Marx alleen den naam gemeen hadden, wier vijandigheid tegen den godsdienst de philosophische grondslagen dier partij aan den dag brachten. Maar die vijandschap tegen de Katholieke Kerk was bij hen eer zuivere geestverwantschap met de vrijmetselarij dan van een doelbewust socialisme.

In de laatste jaren evenwel is eerst de zuiver socialistische strooming in Frankrijk krachtig opgetreden, een strooming, die het internationale socialisme tot uitgangspunt heeft.

Vóór den oorlog was er in Frankrijk maar één socialistische partij, in Fransche onderafdeeling van de internationale arbeiderspartij.

De republikeinsche socialisten en de radicaal-socialisten waren doortrokken met de oude ministerieele traditie, waren feitelijk ongeorganiseerd en stonden in velerlei opzicht vierkant tegen wasch-echte socialisten.

Het partijbegrip was buiten de geunifieerde, dus de eigenlijke socialisten, in Frankrijk buitengewoon slecht ont-. wikkeld: een program, een stevige organisatie en een dito partijtucht, ontbraken zoo goed als geheel. Nauwelijks was er, vaak door allerlei persoonlijke kwesties, weer een nieuwe groep ontstaan, of deze ging aan den slag, om een „partij" te worden. Gewoonlijk viel die heele affaire na een aantal proefnemingen weer als een kaartenhuis in elkaar.

Romier heeft dat politiek gemodder eens in een aardige vergelijking heel leuk geteekend:

„Als twee Duitschers elkander ontmoeten, vormen ze dadelijk een *vereeniging;* drie Belgen zetten een *optocht*, een *feestmaal* of een andere *vermakelijkheid* in mekaar; vijf Engelschen vormen een *club*; tien Italianen een *samenzweringsorganisatie* . . . . Breng echter eens duizenden en duizenden Fransche burgers bij elkaar. De eerste minuten slaat het enthousisme er aan alle kanten uit, maar kort daarna kennen ze nog maar één verlangen: zoo spoedig mogelijk weer naar huis toe gaan en de heele zaak aan haar lot overlaten."

Het beeld is overdreven, toch zit er au fond een karakterteekening in van de Fransche organisatie gevoelens of beter gezegd, van het gemis daaraan.

Een ander typerend iets in het Fransche partijwezen is de losse band tusschen de partij en de betrokken parlementaire groep. Vaak toch oriënteert zich deze meer om een markante en in haar oogen aantrekkelijke persoonlijkheid dan naar het program waarop feitelijk haar mandaten rusten.

Ook door dat euvel wordt vastheid van lijn in hooge mate bemoeilijkt.

De Fransche Kamer is een tournooi, waar energieke deputé's er op uit zijn zich tot politiek leider op te werken met een ministersbaantje in het verschiet.

Vandaar die herhaalde kabinetscrisis, waaraan de Fransche parlementaire geschiedenis zoo overrijk is. Maar vandaar ook een groot gemis aan een breede opbouwende politiek. De zucht om een regeering dwars te zitten, zit vele deputé's in het bloed; ze is immers het middel om bij de crisis die mogelijk ontstaat, weer een sport dichter bij den top te komen: de ministerieele portefeuille.

Wie de machinaties van het linkerblok in Frankrijk in het laatste jaar heeft gevolgd, zegt de *Gelderlander*, ziet al aanstonds dat er in dit alles nog maar weinig verandering is gekomen. Intusschen zijn in en door den oorlog toch twee groote partijstroomingen op den voorgrond gekomen: het *nationale* en het *linker-blok*.

Het eerstgenoemde was er in geslaagd de republikeinen van verschillende schakeeringen deels op een positieven, deels op een negatieven grondslag te vereenigen; het was de tijd van „de heilige eenheid".

De groep omvatte een tijd lang zoowel de uiterste nationalisten, als felle partijgangers van links.

In zoo'n heterogene huishouding kon onmogelijk de vrede lang worden bewaard. De radicaal-socialisten roerden zich het allereerst en met den dag namen hun sympathieën voor de eigenlijke socialisten toe. Daar kwam nog bij, dat het gemis aan een behoorlijk omschreven program het nationale blok tot een speelbal maakte van markante persoonlijkheden. Men stevende eigenlijk slechts verder in de hoop, dat het oude oorlogszeil het schip wel de noodige stuwkracht zou geven.

Anders staan de zaken bij het *linkerblok*.

Dit heeft een heel andere organisatie en anderen steun, allermeest van werkelijk georganiseerde partijen en niet te vergeten van de geheime macht der loge. De vrijmetselarij is de band, die een groot deel van het cement van het linksche blok vormt.

Het oude linkerblok omvatte vier groepen: socialisten, radicaal-socialisten, radicalen en de democratische unienen. Zoo als gezegd, was het de strijd tegen den godsdienst, welk deze groepen stevig samenhield.

Ten slotte echter werd die even domme als felle strijd tegen de Kerk toch menig aanhanger van dat blok al te kras en zoo begonnen persoonlijkheden als b. v. een MILLERAND, meer naar rechts te orienteeren.

Toen na den val van het nationale blok als regeeringspartij in 1924 het linkerblok andermaal aan het bewind kwam, stonden de zaken er anders voor.

De socialisten hielden zich zorgvuldig buiten de regeeringsverantwoordelijkheid en lieten de rest de kastanjes uit het vuur halen. Toen in den zomer van het vorig jaar het kabinet Herriot uit den zadel werd gelicht, kwam de onderlinge tweedracht des te scherper naar buiten.

Op het oogenblik is de stand van zaken nu ongeveer als volgt:

Twee uiterste feitelijk revolutionnaire groepen: rechts n.l. fascistische organisaties, links de communisten.

De eigenlijke hoofdgroepen teekenen zich als volgt af:

Twee gematigde meer conservatieve partijen: de partij der republikeinsche federatie en de meer links georiënteerde democratische en sociale republikeinsche partij.

Daarbij komt dan nog een het vorig jaar opgerichte democratische partij op katholieken grondslag.

Nu de linkerpartijen.

Drie versieren zich met den bijnaam socialistisch, de eene zuiver socialistisch, n.l. de partij der geunifieerde socialisten, dan een socialistisch getinte partij, de republikeinsche socialisten en eindelijk de socialistische radicalen, die vasthouden aan den privaten eigendom.

Intusschen zitten ook de katholieken niet stil. De onvermoeide generaal de Castelnau spaart geen moeite om door groote betoogingen, die steeds meer menschen trekken de Katholieke beginselen en de verdediging der rechten van de Kerk in breeden kring te doen kennen en ingang te doen vinden.